

Notat

Koncernpolitisk Område
J.nr.
Ref. Henku
Den 22. marts 2010

Sammenligning med Tysklands og Nederlandenes implementering af vandrammedirektivet

Vandrammedirektivet trådte i kraft den 22. december 2000. Direktivet udgør den overordnede ramme for beskyttelsen af vandløb og søer, overgangsvande (flodmundinger, laguner o.l.), kystvande og grundvand. Direktivet fastsætter en række bindende miljømål om god tilstand, der skal opfyldes inden 2015. Opfyldelse af direktivets miljømål og tidsfrister kan kun fraviges under særlige omstændigheder ved brug af undtagelsesbestemmelser. Der er en række krav forbundet med brug af undtagelsesbestemmelser. Opfyldes disse krav kan en del af målopfyldelsen udskydes til 2. og 3. vandplanperiode (2016-2027).

Følgende notat er en sammenligning med Tysklands og Nederlandenes implementering af vandrammedirektivet baseret på interview og spørgeskemaundersøgelse. Dvs. der er ikke taget udgangspunkt i officielle regeringskilder, da dette materiale ikke har været tilgængeligt på nuværende tidspunkt. Miljøministeriet og Fødevarerministeriet har igangsat en undersøgelse af implementeringen af nitrat- og vandrammedirektivet. Det er først når resultatet af denne undersøgelse foreligger, at det er muligt at sige om Danmark har implementeret vandrammedirektivet mere ambitiøst end i andre EU-lande.

Medlemsstaterne skal senest den 22. marts indberette de endelige vandplaner til EU-kommissionen. På rådsmødet d. 15. marts oplyste EU-kommissionen, at EU-kommissionen efterfølgende vil foretage en vurdering af vandplanerne på tværs af EU. EU-kommissionen mener, at arbejdet først kan være færdigt ved udgangen af 2012, da der er tale om en omfattende undersøgelse. Danmark opfordrede på rådsmødet EU-kommissionen til at fremskynde arbejdet, da det er vigtigt for befolkningerne og erhvervslivet at kunne følge med i implementeringen i andre EU-lande.

I forhold til fastsættelsen af den danske kvælstofindsats er der for indsatsbehovet fratrukket henholdsvis 15 og 25 pct. i de såkaldte vidensniveau 1 områder (V1) og vidensniveau 2 områder (V2). Vidensniveau 1 områder angiver de egne af landet, hvor Danmark har det største vidensniveau omkring miljøtilstanden. De 15 og 25 pct. er fratrukket, da det angiver usikkerhedsmarginen i forhold til indsatsbehovet. Fratrækkelsen sikrer, at Danmark ikke reducerer mere kvælstof end nødvendigt.

Danmark har desuden valgt at gøre brug af en teknisk undtagelse for at udskyde indsatsen i de såkaldte vidensniveau 3 områder (V3), da Danmark ikke har tilstrækkelig viden til at fastsætte det endelige indsatsbehov. Denne undtagelse omfatter ca. 1/3 af landbrugsarealet. V1, V2 eller V3 områder afhænger af, hvor godt kortlagt de er i forhold til behovet for kvælstofreduktion.

Sammenligning med Tyskland

Tysklands brug af undtagelsesbestemmelser er udlagt til de enkelte delstater. Miljøministeriet har ikke overblik over, i hvilket omfang og med hvilken begrundelse bestemmelserne anvendes.

Kvælstofindsatserne i Tyskland omfatter primært virkemidler inden for landbrugssektoren. I Tyskland anvendes en række af de virkemidler, der her i landet indgår i Grøn Vækst-aftalen. Det er for eksempel randzoner, vådområder, efterafgrøder/vintergrønne marker og øget økologisk landbrugsdrift.

Danmark og Tyskland deler kystvande i Vadehavet og i Østersøområdet. For kystvandene i Vadehavet er de to lande nået frem til stort set samme indsatskrav i 1. vandplanperiode i forhold til at sikre målopfyldelse og dermed reduktion af kvælstofbelastningen, bl.a. fordi der i princippet er benyttet samme beregningsmodel.

Vadehavet

Fra Tyskland er der opgjort et behov for at nedbringe kvælstofafstrømningen med 24 %. Denne indsats påregnes fordelt ligeligt over de 3 planperioder frem til 2027, svarende til at kvælstofafstrømningen reduceres med 7-8 % i første vandplanperiode (i 2015). Fra Schleswig-Holstein planlægges en 12 % reduktion i første planperiode.

I det største danske opland til Vadehavet gennemføres der i første planperiode en generel indsats, der vil nedbringe kvælstofafstrømningen til den danske del af Vadehavet med 9 % i 2015.

Østersøen

Fra tysk side påregnes kvælstofudledningen reduceret med 15-25 %. Denne indsats påregnes fordelt over de 3 planperioder frem til 2027, svarende til ca. 13,6 % i første planperiode frem til 2015.

Fra dansk side påregnes kvælstofudledningen til Østersøen (inklusive Kattegat) i første planperiode reduceret ca. 35 % (i 2015). Danske undersøgelser i første planperiode vil kvalificere indsatsbehovet til de åbne kystvande i Østersøområdet (inkl. Kattegat) og i Nordsøområdet (inkl. Vadehavet).

Sammenligning med Nederlandene

Der er ikke kendskab til indsatsbehovet og fordelingen over planperioder på samme detaljeringsniveau som i Tyskland. Dette vil blive søgt udredt snarest muligt.

Nederlandene benytter vandrammedirektivets tekniske og økonomiske undtagelsesbestemmelser i forhold til en udskydelse af indsatsbehovet. Et af de økonomiske argumenter for at udskyde indsatsen er, at det i første planperiode vil være uforholdsmæssigt dyrt at foretage jordopkøb hos lodsejeren, da det på den korte bane kan få jordpriserne til at stige uforholdsmæssigt.

Nederlandene forventer at bruge alle tre planperioder på at realisere indsatsbehovet, og at der frem til 2027 skal udvikles nye virkemidler for at realisere indsatsbehovet.